

Nr C 226
Januari 2017

Framtidsveckan i Alingsås 2016

Elin Bonnier

Författare: Elin Bonnier

Rapportnummer C 226

ISBN 978-91-88319-35-7

Upplaga Finns endast som PDF-fil för egen utskrift

© IVL Svenska Miljöinstitutet 2017

IVL Svenska Miljöinstitutet AB, Box 210 60, 100 31 Stockholm

Tel 010-788 65 00 // Fax 010-788 65 90 // www.ivl.se

Rapporten har granskats och godkänts i enlighet med IVL:s ledningssystem

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	4
Summary	5
1 Inledning och syfte.....	6
1.1 Frågeställningar	6
2 Metod	6
2.1 Skrivbordsstudier	6
2.2 Inledande intervjuer	7
2.3 Enkätundersökning.....	7
2.4 Bevakning av samtal och diskussioner	7
2.5 Urval av programpunkter	7
3 Resultat	8
3.1 Skrivbordsstudier om Framtidsveckan	8
3.2 Intervjuer	9
3.2.1 Sammanställning av intervjuer	9
3.2.2 Sammanfattning intervjuer	12
3.3 Enkät.....	12
3.3.1 Programpunkter.....	13
3.3.2 Sammanställning av enkät	13
3.4 Bevakning av samtal	18
3.4.1 A quest for meaning.....	18
3.4.2 Jordad – enklare liv istället för stressat lönearbete samt eftersnack på Deli Deli	19
4 Analys och diskussion	21
4.1 Framtidsveckans syfte och utveckling	21
4.2 Besökarna på Framtidsveckan.....	22
4.3 Diskussionerna på Framtidsveckan	23
4.4 Viktiga aktörer för omställningen till ett hållbart samhälle i Alingsås.....	23
5 Slutsatser	24
Referenser.....	26
Bilaga 1 – intervjufrågor.....	27
Bilaga 2 – enkätundersökningen.....	28

Sammanfattning

Inom ramen för forskningsprojektet *Bortom BNP-tillväxt – scenarier för ett hållbart samhällsbyggande*, som finansieras av Formas, utfördes en förstudie under arrangemanget *Framtidsveckan* i Alingsås kommun. Syftet med studien var att undersöka *Framtidsveckan* som en arena för tillväxtkritiska diskussioner på lokal nivå och att få en bättre förståelse för *Framtidsveckan* som fenomen. Studien genomfördes genom intervjuer med arrangörerna för *Framtidsveckan*, enkätundersökning med besökarna på *Framtidsveckan* och bevakning av samtal och diskussioner under utvalda programpunkter.

Utifrån denna studie kan syftet med *Framtidsveckan* i Alingsås beskrivas som att verka som en mötesplats för den hållbarhetsintresserade lokalbefolkningen där de kan träffas, utbyta idéer och ge varandra inspiration genom att visa på goda exempel på lokal omställning inom kommunen. De som besöker *Framtidsveckans* programpunkter är främst privatpersoner som redan har ett stort intresse för hållbarhetsfrågor och många var även själva engagerade i omställningsrörelsen i Alingsås. Besökarna har en stark tilltro på privatpersoner, civilsamhället och frivilligorganisationer som de aktörer som i dagsläget gör mest för en omställning till ett hållbart samhälle.

Utmaningar för *Framtidsveckan* i Alingsås är att lyckas nå de grupper som inte självmant söker upp information om *Framtidsveckan*. Bristen på resurser för arrangörerna försvårar arbetet med att nå ut till flera grupper och det finns en önskan från arrangörerna att från kommunen få resurser för att möjliggöra mer uppsökande arbete och samarbeten med skolor och andra aktörer.

Summary

Within the research project “Beyond GDP growth – scenarios for sustainable building and planning” funded by Formas, a pre-study was conducted at the event Framtidsveckan (“Future Week”) in Alingsås, Sweden. The aim of the study was to examine Framtidsveckan as an arena for discussions questioning growth and gain a broader understanding of Framtidsveckan as a phenomenon. The study was conducted through interviews with the organizers of Framtidsveckan, a survey among visitors at Framtidsveckan and observation of conversations and discussions during selected parts of the program.

Based on this study, the aim of Framtidsveckan in Alingsås can be described serving as a meeting place for sustainability interested locals where they can meet, exchange ideas and give each other inspiration by showing good examples of local transformation within the municipality. Those who visit Framtidsveckan are mainly individuals who already have a strong interest in sustainability issues and many are also themselves involved in the transition movement in Alingsås. The visitors hold confidence in individuals, civil society and NGOs as the main actors regarding the transition towards a sustainable society.

Challenges for Framtidsveckan in Alingsås are to succeed in reaching those groups that don't seek out information about Future Week by themselves. The lack of resources for the organizers complicates efforts to reach out to more people and the organizers wish to attract resources from the municipality for enabling more outreach projects and partnerships with schools and other actors.

1 Inledning och syfte

Denna rapport är en del av det större forskningsprojektet *Bortom BNP-tillväxt – scenarier för ett hållbart samhällsbyggande*. Resultatet av denna studie syftar till att fungera som ett underlag och bidra till den del inom forskningsprojektet som behandlar *konsekvenser för politik och planering* (Bortom BNP-tillväxt 2016).

Studien har som syfte att undersöka Framtidsveckan som en arena för tillväxtkritiska diskussioner på lokal nivå och att få en bättre förståelse för Framtidsveckan som fenomen. För att göra detta studerades Framtidsveckan i Alingsås som hölls 4-10 april 2016. Resultatet av studien ämnar bidra som underlag för vidare studier inom *Bortom BNP-tillväxt – scenarier för ett hållbart samhällsbyggande*.

1.1 Frågeställningar

För att kunna uppnå studiens syfte, att undersöka Framtidsveckan som en arena för tillväxtkritiska diskussioner på lokal nivå, så har fyra olika frågeställningar tagits fram. Dessa är följande:

1. Hur och varför har Framtidsveckan skapats och hur har den utvecklats över tid? (Förstå framtidsveckan som fenomen).
2. Vilka är på Framtidsveckan och vilka frågor är de särskilt intresserade av?
3. Vad handlar diskussionerna om på Framtidsveckan?
4. Vilka aktörer anser deltagare på Framtidsveckan driver en omställning till ett hållbart samhälle i Alingsås?

Genom att besvara dessa frågeställningar är förhoppningen att en bredare och tydligare bild av Framtidsveckan som fenomen, vilka besökarna är och vilka diskussioner som förs ska komma fram.

2 Metod

Metoderna som använts för denna studie har varit av både kvalitativ och kvantitativ sort. Följande del i rapporten beskriver de metoder som använts i studien. De metoder som beskrivs är skrivbordsstudier, intervjuer, enkätundersökning samt bevakning av samtal och diskussioner.

2.1 Skrivbordsstudier

Den inledande frågeställningen om hur och varför Framtidsveckan skapats i Alingsås, och hur den utvecklats över tid undersöktes med hjälp av två olika metoder. För att få en grundläggande kunskap och förståelse om vad Framtidsveckan är utfördes en förstudie av Framtidsveckan genom att studera den information som kunde hittas via hemsidor och artiklar om tidigare Framtidsveckor, både i Alingsås men även i andra städer. Utifrån bland annat den information som kunde hittas utarbetades sedan intervjufrågor med syfte att få fram mer information om Framtidsveckan som inte kunde identifieras genom ytterligare skrivbordstudier.

2.2 Inledande intervjuer

Med hjälp av den information som kunde hittas via internet om Framtidsveckan i Alingsås samt utifrån studiens syfte utformades ett antal intervjufrågor. Därefter utfördes 4 stycken semistrukturerade intervjuer per telefon med de huvudarrangörer som fanns nämnda på Framtidsveckans hemsida (Omställning.net 2016). En semistrukturerad intervjustruktur valdes för att möjliggöra för följdfrågor och öppna upp för ett samtal. Målet med intervjuerna var att få en bredare och tydligare bild av Framtidsveckan som fenomen. Intervjuerna sammanställdes sedan fråga för fråga. Sammanställningen kan läsas i rapportens resultatdel.

2.3 Enkätundersökning

En viktig del av denna studie var en enkätundersökning som utfördes med besökare av Framtidsveckan.

Syftet med enkätundersökningen var att få kunskap om vilka det är som väljer att besöka Framtidsveckan, vilka deras intressen i Framtidsveckan är och vilka aktörer som besökarna anser har den viktigaste rollen när det kommer till att driva på en Omställning till ett hållbart samhälle i Alingsås. Enkäten ämnade ge svar på frågeställning 2 och 4 ovan.

Enkäten var uppbyggd av frågor med främst slutna svarsalternativ, det vill säga att personen som fyller i enkäten väljer bland redan presenterade svarsalternativ (Teorell och Svensson 2007). En av enkätfrågorna var uppbyggd med öppet svarsalternativ. Frågan vars syfte var att ta reda på vad som var med intressant med Framtidsveckan för den enskilde respondenten valdes att ställas med öppet svarsalternativ. Respondenten fick alltså själv skriva vad personen tyckte var mest intressant med Framtidsveckan. Enkäten sammanställdes sedan i ett Excel-dokument för att sedan analyseras vidare. Enkäten i sin helhet finns i bilaga 2.

2.4 Bevakning av samtal och diskussioner

Slutligen, för att kunna besvara frågeställning 3 utfördes också utöver enkätundersökningar direktobservationer på plats under Framtidsveckan i Alingsås. Denna metod kunde möjliggöra för författarna att få en direkt inblick i hur samtalen och diskussionen kring omställning gick bland besökarna som inte kunde fås via intervjuer eller enkäter (Teorell och Svensson 2007, 87).

2.5 Urval av programpunkter

De programpunkter som besöktes under Framtidsveckan valdes genom ett strategiskt urval. Dagarna innan Framtidsveckan, när hela programmet fanns att tillgå på hemsidan, valdes relevanta programpunkter ut. Då programmet innehöll över 100 programpunkter, där flera arrangerades samtidigt, var det inte möjligt att besöka alla programpunkter. Urvalet gjordes utifrån en strävan efter att besöka programpunkter som på ett mer tydligt sätt kunde kopplas dels till denna rapports frågeställningar men även till det övergripande forskningsprojektet. Det ledde till att punkterna som valdes ut ansågs ha koppling till omställning, tillväxtkritik och hållbar samhällsutveckling på ett tydligare vis än vad många andra punkter under Framtidsveckan ansågs

ha. Totalt besöktes 8 av totalt 104 programpunkter. Utifrån det faktum att det inte fanns möjlighet att besöka fler programpunkter och att detta strategiska urval användes vid val av programpunkter kan denna studie ha missat många av Framtidsveckans besökare. Framtidsveckans program kan anses som väldigt brett med programpunkter som mer eller mindre tydligt kan kopplas till omställning. Det gör att veckan potentiellt sett kan locka en stor skara människor, både de som är intresserade och insatta av tillväxtfrågor och även de som inte är så insatta. Därför gjordes urvalet av programpunkter utifrån ett försök att fånga upp de som kunde antas vara intresserade av det högre syftet med Framtidsveckan och alltså även kan tänkas ha ett intresse i de frågor denna studie ämnar besvara.

3 Resultat

3.1 Skrivbordsstudier om Framtidsveckan

Konceptet Framtidsveckan togs fram 2009 av Anders Persson då han för första gången arrangerade evenemanget i sin hemstad Söderhamn som en del av sitt arbete inom Studieförbundet (Studieförbundet 2016a). På Framtidsveckan i Alingsås hemsida finns information om programmet för Framtidsveckan 2016, vilka som är huvudarrangörer och hur intresserade gör för att anmäla en egen programpunkt till veckan (Omställning.net 2016). Syftet med Framtidsveckan beskrivs som en strävan efter att:

”samla alla som vill vara en del av ett grönare, hållbarare och mer inkluderande Alingsås till en gemensam vecka som vi fyller av goda exempel på allt som redan görs och visionerar kring framtiden.” (Omställning.net 2016)

För den som undrar mer utförligt vad en Framtidsvecka innebär finns inte mycket information att tillgå på just Framtidsveckan i Alingsås hemsida. Istället hänvisas det till Studieförbundets hemsida där en beskrivning av Framtidsveckan som fenomen finns. Där står bland annat att syftet med en Framtidsvecka är ”att inspirera människor att ta steget till en mer hållbar livsstil” (Studieförbundet 2016b). Arrangemanget ska bygga på samarbete mellan flera olika aktörer, där även privatpersoner är välkomna att ta många egna initiativ när det gäller innehåll och programpunkter. Målet är att veckan ska fungera som en mötesplats för lokala företag, organisationer, privatpersoner och andra intressenter som är engagerade och intresserade av att ställa om till ett hållbarare samhälle (Studieförbundet 2016b). Betydande fokus ligger även på att lyfta och visa på goda exempel i lokalsamhället där en omställning redan är igång (Studieförbundet 2016c).

Framtidsveckan arrangeras i flera städer runt om i landet. På studieförbundets hemsida finns information om Framtidsveckor i två städer: Kalmar och Norrköping. Till skillnad från Framtidsveckan i Kalmar och Alingsås så riktar sig Norrköpings framtidsvecka främst till personer mellan 7-25 år, även om personer i alla åldrar är välkomna. Deras huvudsyfte är att få denna målgrupp intresserade av frågor kring hållbarhet och omställning (Studieförbundet 2016d). Utifrån informationen som ges om Kalmars framtidsvecka verkar den ha en bredare fokus och riktar sig till alla som är intresserade och stämmer mer överens med Framtidsveckan i Alingsås inriktning (Studieförbundet 2016e). Det kan således konstateras att innehållet och inriktningen hos Framtidsveckan till stor del bestäms av de som arrangerar veckan, men att det övergripande syftet är att ta upp frågor som rör hållbarhet och omställning på en lokal nivå.

3.2 Intervjuer

I mars 2016 genomfördes intervjuer med de fyra huvudarrangörer som finns nämnda på Framtidsveckan i Alingsås hemsida. Intervjuerna gjordes alla via telefon och hade som huvudsyfte att ge en tydligare bild av vad Framtidsveckan och dess syfte är. Sammanställningen av intervjuerna presenteras i löpande text, fråga för fråga. De personer som intervjuades var Fredrik Bergman från Alingsås kommun, Ylva Lundin från nätverket Omställning Alingsås, Karin Gustafsson från Studieförbundet i Alingsås och Fredrik Wizemann från Alingsås Energi.

3.2.1 Sammanställning av intervjuer

Varför är du tillsammans med din organisation med och arrangerar Framtidsveckan?

För Ylva Lundin och Omställning Alingsås är Framtidsveckan ett väldigt bra sätt att få folk känna och tro att de är en del av något större. Det är också ett bra sätt att få de aktiviteter som sker inom Omställning Alingsås att nå ut till och inkludera fler personer. För Alingsås Energi så började deras engagemang med att de anordnade en så kallad *Earth hour*, det utvecklades med tiden till en *Earth day* och *Earth Week*. Earth Week anordnades tillsammans med andra organisationer och när Studieförbundet kom på att det vore en bra idé att anordna en framtidsvecka så hängde Alingsås Energi på. Skillnaden mellan Earth Week och Framtidsveckan är att Earth Week helt och hållet fokuserade på energifrågan medan Framtidsveckan har ett mycket bredare innehåll. För Alingsås energi är det viktigt att arbeta med frågor om hållbarhet och reduktion av växthusgaser. En del av deras uppdrag från ägarna är också att aktivt arbeta med hållbarhet och tanken är att de ska vara ett föredöme när det gäller miljö, arbetsmiljöpolitik och ekonomi. Därför är Framtidsveckan något som engagerar Alingsås energi. Karin Gustafsson från Studieförbundet berättade att grundaren till Framtidsveckan som är ideellt engagerad också arbetade på Studieförbundet. Han spred idén vidare inom studieförbundet. I Alingsås fanns redan aktiva människor inom bland annat studieförbundet och Omställning Alingsås, det fanns också redan positiva exempel som kunde lyftas i en framtidsvecka.

Vad är Framtidsveckans syfte enligt dig?

Enligt de fyra huvudarrangörerna för Framtidsveckan i Alingsås finns det ett flertal syften med en Framtidsvecka. Enligt Ylva Lundin från Omställning Alingsås är Framtidsveckans främsta syfte att öka lokalsamhällets resiliens. Det är en plats där goda exempel på lokala omställningsprojekt, stora som små, kan lyftas för att både motivera de som redan arbetar för omställning och inspirera andra att göra något eget. Ylva Lundin beskriver att det redan finns många i Alingsås med omnejd som gör mycket i tysthet och Framtidsveckan blir då ett tillfälle att uppmärksamma dem. Karin Gustafsson från Studieförbundet nämner även hon inspiration som ett ledord. Hon beskriver Framtidsveckans huvudsyfte som möjligheter att visa på positiva omställningsexempel. Evenemanget öppnar upp för människor att kunna mötas kring dessa frågor och att lära och inspireras av varandra. Veckan riktar sig till både privatpersoner, företag och kommunanställda både inom och utanför kommunen och tanken är att den ska inspirera till att ta steg i rätt riktning. Fredrik Bergman från Alingsås kommun anser att Framtidsveckan i första hand är ett tillfälle att medvetandegöra människor om de stora utmaningarna som mänsklighetens står inför. Framtidsveckan blir en mötesplats där folk får tillfälle att diskutera frågorna samt visa på olika lösningar som finns. Fredrik Bergman förklarar att folk lätt kan känna ångest och hopplöshet inför dessa frågor som kan leda till handlingsförlamning och klimatångest hos många. Då är Framtidsveckan ett sätt att undvika icke-handling och cynism. Det blir en mötesplats för folk där

de kan få känna att de inte är ensamma, att det finns folk som drar åt samma håll samt att det händer saker och att vi tillsammans faktiskt *kan* göra saker. Fredrik Wizemann från Alingsås Energi understryker Frederik Bergmans syn på Framtidsveckan som en mötesplats. Fredrik Wizemann ser Framtidsveckan som ett sätt att samlas kring frågor som rör hållbarhet i stort och speciellt kring fossilfritt samhälle. Det blir ett sätt att samla de krafter som finns i samhället som har gemensamma intressen kring dessa frågor.

Vilken betydelse har Framtidsveckan för Alingsås?

Framtidsveckan i Alingsås har bidragit till att sätta Alingsås på kartan. Det har blivit ett så pass stort evenemang att kommunikationschefen i kommunen använder Framtidsveckan som en del av Alingsås varumärke (Bergman 2016). Framtidsveckan har bidragit till att folk vågat satsa och även gjort kommunen mer känd. Det ger en positiv bild av Alingsås som en kommun där det händer saker och Karin Gustavsson nämner att det till och med flyttat in personer i kommunen just på grund av Framtidsveckan.

Framtidsveckan ger även ringar på vattnet vilket beskrivs som väldigt betydelsefullt. Det händer saker mellan framtidsveckorna som är väldigt betydelsefulla. Som exempel på detta tar Lundin bland annat upp en by där många av invånarna träffades för första gången under Framtidsveckan och som nu samarbetar hela året om. Lundin berättar även om en äldre kvinna som ringt henne och berättat att hon sedan Framtidsveckan startat en studiecirkel där 10 kvinnor som syr numera träffas en gång i veckan för att utveckla något lokalt företag kring detta.

Hur kommer det sig, tror du, att just Alingsås är en av de kommuner som arrangerar Framtidsveckan?

Fredrik Bergman förklarar att det faktum att han, som anställd miljöstrateg i kommunen, spelar en stor roll för Framtidsveckan vara eller icke vara i Alingsås. Han har själv valt att prioritera Framtidsveckan i den lilla budget han har och beskriver sig själv som en nyckelperson för Framtidsveckan. Han nämner även att Framtidsveckan blivit så stor som den blivit är också på grund av att Studieförbundet och Omställning Alingsås är så starka som de är i Alingsås och att de också driver på Framtidsveckan till stor del. Alingsås Energi är även de en viktig aktör för arrangemanget. Utan dessa fyra huvudarrangörer hade Framtidsveckan blivit ännu mer av ett underifrån-arrangemang, förklarar Fredrik Bergman. Det hade inte blivit lika stort och det hade inte gått lika enkelt att anordna programpunkter och att fixa lokaler. Det faktum att de redan innan Framtidsveckan hade ett bra samarbete i och med Earth Week spelar till stor del in för varför Framtidsveckan går så bra som den gör i Alingsås.

Vem/vilka är det som bestämmer vilka punkter som ska få finnas med? Finns det riktlinjer att gå efter?

Alla som vill är välkomna att anmäla en programpunkt. Alla programpunkter får också vara med så länge de får plats inom ramen för Framtidsveckans övergripande syfte. Det är alltså oerhört brett kring vad en punkt kan handla om. Främst är det Karin Gustavsson och Ylva Lundin som godkänner programpunkterna, men i princip alla programpunkter får vara med. Det finns inga riktigt tydliga riktlinjer när det kommer till vad programpunkterna får handla om. Så länge de på något vis berör hållbarhet blir de godkända. Punkterna ska gärna handla om en omställning av samhället till fossilfritt och hur lokalsamhällets resiliens kan öka, men i stort handlar det om all slags hållbarhet (Lundin 2016). De få programpunkter som strukits har bland annat varit punkter som varit av negativ sort, "protestliknande" och anklagande. Punkterna ska snarare vara lösningsorienterade och visa på goda exempel och inte fokusera på dåliga exempel. Det är ok att

vara kritisk men punkter som har som huvudsyfte att kritisera något specifikt är inte vad Framtidsveckan ska handla om.

Hur tycker du att Framtidsveckan borde utvecklas i framtiden?

I alla intervjuer var det tydligt att arrangörerna känner ett behov av resurser till Framtidsveckan från kommunen. Det finns ett behov av mer stabilitet och en stark önskan om att det ska tas ett politiskt beslut kring Framtidsveckan för att möjliggöra för huvudarrangörerna att avsätta arbetstid för arrangemanget. I dagsläget arrangeras och genomförs Framtidsveckan utan några resurser och möjliggörs av ett fåtal personers egna drivkrafter. Det behövs resurser för att utarbeta långsiktiga samarbeten med aktörer som kan bidra med pengar. Det måste finnas en trygg grund att stå på så att det till exempel går att bjuda in stora föreläsare och att satsningar på att nå andra målgrupper kan göras. En "dröm" som flera av respondenterna nämner vore att ha råd att anställa någon som fick arbeta med Framtidsveckan 3-4 månader om året som kunde vara den resursen och projektledaren som fick planeringen i rullning och fick saker gjorda. Fredrik Bergman förklarade även att det ur kommunens synvinkel inte rör sig om så mycket pengar men att det skulle generera desto mer, både för kommunen och för de kommunala bolagen. Det skulle även möjliggöra ännu mer för lokalsamhället och de ideella krafter som vill arbeta med miljö- och hållbarhetsfrågor (Bergman 2016).

Ylva Lundin berättar också att hon hoppas att Framtidsveckan i framtiden ska nå fler personer, såsom konstnärer, politiker, organisationer och företag. Bland annat anser hon att varje skolelev i Alingsås skulle få ta del av och känna delaktighet i Framtidsveckan på ett eller annat sätt. Ylva Lundin skulle också önska att vikten av lokala företag lyftes mer i Framtidsveckan. Att det poängteras att det genom att handla från lokala företag stannar pengar i Alingsås och skatteinkomster ökar etc. Detta i syfte att få folk att tänka kring resiliensbegreppet. Fredrik Wizemann lägger också till att ett större engagemang från näringslivet vore positivt. Försäljningsställen såsom stormarknader som kanske satsar mycket på ekologisk mat och som kan visa på att det går att tänka hållbart även om man driver på konsumtion vore en viktig aspekt som skulle kunna få mer plats på Framtidsveckan.

Kommer ni som arrangörer dokumentera Framtidsveckan på något sätt och i så fall hur?

Det fanns inga planer på att dokumentera programpunkterna på Framtidsveckan från arrangörernas sida, även om de ansåg att det hade varit bra. Ansvar ligger på de som arrangerar programpunkterna att dokumentera den egna punkten om de vill och hinner. En mer generell dokumentation kommer inte att ske. Det finns helt enkelt inte resurser till det. Däremot uttryckte alla ett intresse över att ta del av de resultat som kommer fram via denna studie.

Hur tycker du att utvecklingen av Framtidsveckan sett ut de här 4 åren som den funnits i Alingsås?

Redan första året som Framtidsveckan arrangerades i Alingsås blev arrangemanget landets största Framtidsvecka. De första åren fick arrangörerna stöd i form av "Leader"-pengar från EU som möjliggjorde för att engagera folk på landsbygden i veckan. Så är det inte längre vilket kan leda till att det blir lite mindre arrangemang i årets Framtidsvecka. Alla respondenter var noga med att påpeka att det inte finns något egenvärde i att ha så många programpunkter som möjligt utan huvudsaken är att de punkter som blir, blir bra. Det som skiljer sig från föregående år är att ingen i dagsläget har tid med uppsökande verksamheter inför Framtidsveckan. Tidigare år har det annonserats i lokaltidningen och Ylva Lundin och Karin Gustavsson har åkt runt och hälsat på olika verksamheter som skulle kunna vara intresserade av att arrangera programpunkter. Detta

har på grund av resursbrist inte gjorts i år. Storleksmässigt har alltså inte Framtidsveckan direkt vuxit från år till år. Däremot har arrangörerna märkt att folk känner till Framtidsveckan på ett annat sätt nu än föregående år. Det krävs inga långa förklaringar kring vad veckan går ut på när olika intressenter kontaktas utan det finns numera en grundkunskap i Alingsås om vad Framtidsveckan är.

3.2.2 Sammanfattning intervjuer

Sammanfattningsvis kan det konstateras att det övergripande syftet med Framtidsveckan är att verka som en mötesplats för människor som är intresserade av hållbarhet och en omställning av samhället. Den finns till för att lyfta goda exempel, skapa motivation och inspirera till flera lokala initiativ. Den kan också verka som en plattform för diskussioner och samtal kring ämnen såsom hållbarhet, fossilfritt samhälle, klimatförändringar med mera. Det handlar överlag om att skapa känslan av delaktighet och gemenskap kring dessa frågor.

Svårigheter för Framtidsveckan i Alingsås handlar främst om bristen på resurser. I dagsläget finns inga pengar avsatta från kommunen och Framtidsveckans framtid bygger på att det finns drivande personer som orkar fortsätta arrangera veckan. Det finns ett stort behov av resurser för att bland annat kunna anställa en person som kan arbeta med Framtidsveckan, driva uppsökande verksamheter inför veckan och skapa sätt för att nå grupper som annars kanske inte självmant intresserar sig för Framtidsveckan. Bristen på resurser syns även i och med att arrangörerna i dagsläget inte har möjlighet att dokumentera några av programpunkterna, inte ens de större, mer publikdragande punkterna. Detta lämnas till arrangörerna för respektive programpunkt att göra vid intresse och möjlighet.

3.3 Enkät

Under Framtidsveckan ombads deltagarna på 8 olika programpunkter att fylla i en enkätundersökning med syfte att få en tydligare bild av vilka det är som besöker Framtidsveckan och hur deras intresse kring hållbarhet och omställning ser ut. Besöksantalet varierade stort mellan de olika programpunkterna och totalt samlades 78 enkäter in. Enkäten i sin helhet finns i bilaga 2. Då skillnaden på antalet besökare per programpunkt skiljde sig avsevärt är det intressant att se vilka programpunkter som drog mest folk utav de som besöktes för denna studies räkning. Observera att det endast är antalet besökare som fyllde i enkätundersökningen som noterats vilket kan innebära att vissa av punkterna hade någon eller några fler besökare. Till tre av programpunkterna var det inte någon extern besökare som fyllde i enkäten. Det berodde dels på att det inte kom några besökare till vissa av punkterna då enkäten utfördes eller att besökarna inte hann fylla i enkäten. Istället fylldes enkäten i av de som stod som arrangörer för punkten. Vilka punkter det rörde sig om syns i tabell 1.

Tabell 1 Antal besökare per programpunkt som fyllde i en enkät.

Programpunkt	Antal besökare	Notering
Påverka framtiden	2	Arrangörerna för programpunkten
Bevara trästaden	6	
Återanvändning skapar jobb	2	Arrangörerna för programpunkten

Filmvisning "A quest for meaning"	6	Arrangören för programpunkten
Energispaning	20	
Återbruk	1	
Föredrag med David Jonstad	41	
Totalt antal besökare	78	

3.3.1 Programpunkter

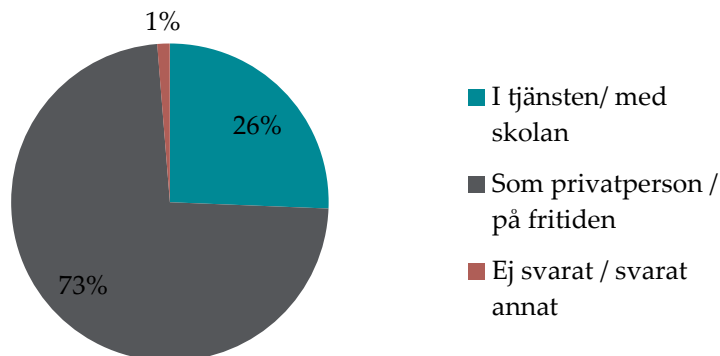
Nedan följer en kort beskrivning av de programpunkter som besöktes under Framtidsveckan i Alingsås.

- *Påverka framtiden* – Ett seminarium som innefattar film och samtal för att ge inspiration för att tillsammans skapa en hållbar och meningsfull framtid.
- *Bevara Trästad* – Uppstartsmöte för en grupp som vill arbeta för att bevara och tillvarata Alingsås varumärke, grönområden, byggnader med mera.
- *Återanvändning skapar jobb* – Samtal om återanvändning, jobbskapande och verksamheten på Nolby Gård.
- *Filmvisning "A quest for meaning"* – Dokumentär som försöker undersöka världens utveckling och vad som lett till de kriser vi kan se idag.
- *Miljö och energi: En global spaning med lokala nedslag* – Föredrag med Fredrik Bergman och Jonas Dahl från Alingsås kommun ger deras breda och personliga spaning om möjligheter och utmaningar för Alingsås gällande miljö och energi.
- *Återbruk* – Möjlighet att besöka den dagliga verksamheten på Målarverkstaden. Även visning och försäljning av föremål i återbruksprojektet "Tur och Retur".
- *Jordad – enklare liv istället för stressat lönearbete*, föreläsning med David Jonstad om hans senaste bok med eftersnack på restaurangen Deli Deli.

3.3.2 Sammanställning av enkät

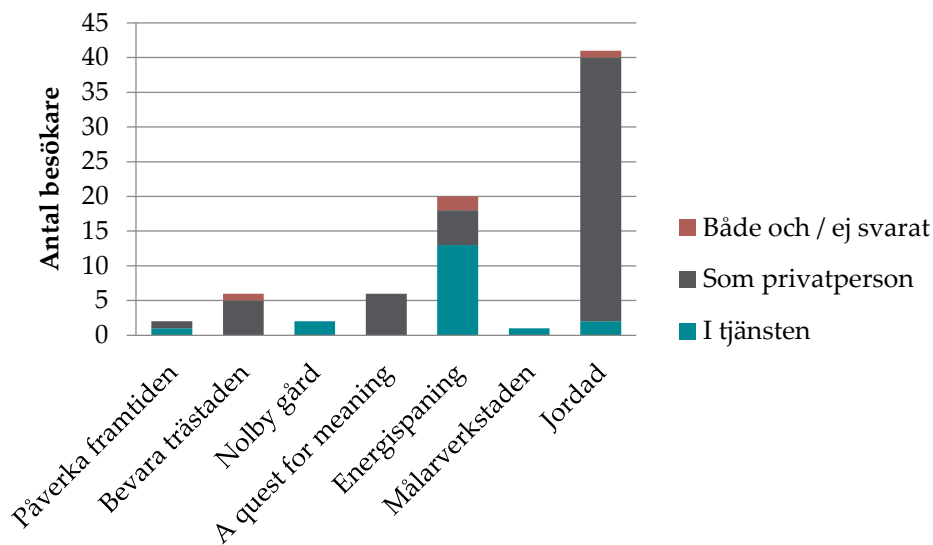
Enkäten började med ett antal introducerande frågor om besökaren. Frågor ställdes om bland annat kön, ålder och i vilken roll besökaren var på Framtidsveckan. Könsfördelningen visade sig vara ganska jämn. Medelåldern var ca 50 år men hade en relativt stor bredd på åldersrepresentationen. På frågan om vilken roll besökarna hade under Framtidsveckan så visade det sig att övervägande var där i egenskap av privatperson.

I vilken roll besöker du arrangemanget idag?

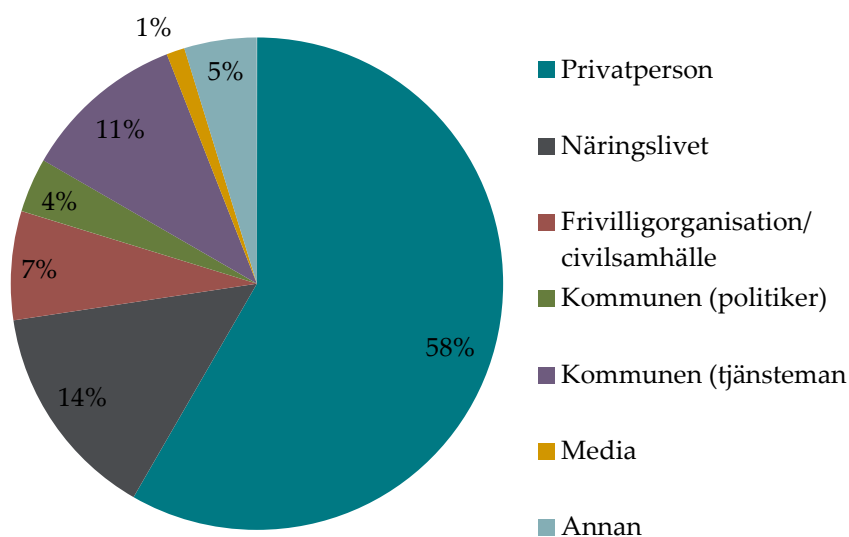
Figur 1 visar svaret på enkätfrågan "I vilken roll besöker du arrangemanget idag?"

För att vidare undersöka om det fanns någon skillnad mellan programpunkterna huruvida besökarna var där som privatperson eller i tjänsten visar figur 2 uppdelningen för varje programpunkt. Den punkt som drog flest personer som var där i tjänsten var *Miljö och energi: En global spaning med lokala nedslag*. Denna punkt var en del av ett större program i samma lokaler den dagen och följdes av en punkt om framtidens industri och företag. Att denna punkt var under arbetstid och att den hade en tydlig fokus på företag, näringsliv och kommun kan förklara varför den stack ut när det gäller besökarnas roll jämfört med de andra programpunkterna.

Figur 2 Visar uppdelningen av besökarna och deras roll uppdelat på olika programpunkter.

Vidare frågades vilken slags samhällsaktör besökaren främst representerade. Syftet med detta var att undersöka vilka olika delar av samhället som fanns representerade, även om dessa eventuellt inte direkt var i tjänst under Framtidsveckan. Resultatet av denna fråga finns i figur 3. Störst andel av besökarna var där som privatperson och kände inte heller att de representerade någon annan samhällsaktör där och då. Därefter fanns ett flertal besökare som representerade kommunen, både i egenskap av tjänsteman och också politiker, samt ett antal representanter från näringslivet.

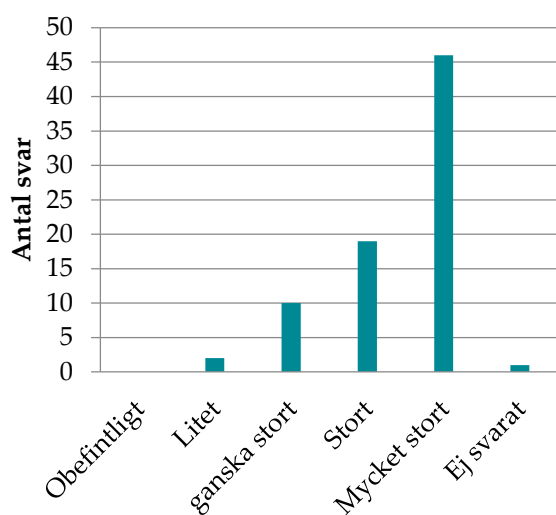
Figur 3 visar vilken typ av samhällsaktör besökarna främst representerade.

Hållbart samhälle och hållbar utveckling och exempel på detta ska vara en framträdande del av Framtidsveckan. För att undersöka närmre huruvida besökarna hade ett stort intresse för detta fick de i enkäten svara på frågor angående deras intresse i hållbar utveckling och om de har besökt Framtidsveckor tidigare år eller i andra städer. Majoriteten av besökarna angav att de har ett stort intresse för hållbar utveckling och många hade även besökt en framtidsvecka tidigare, se figur 4 och 5. Det ställdes även en öppen fråga i enkäten där besökaren med egna ord fick beskriva vad som var mest intressant med Framtidsveckan i Alingsås. I tabell 2 ges ett axplock av citat från besökarnas svar på denna fråga.

Tabell 2 Citat från besökarna om vad de tycker är mest intressant med Framtidsveckan.

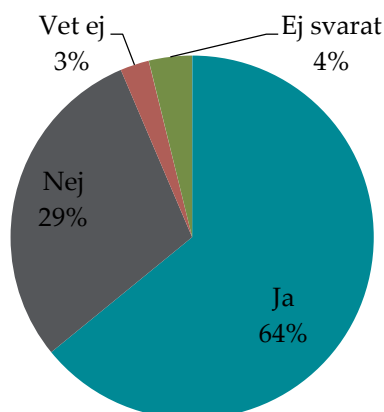
Vad är mest intressant för dig på Framtidsveckan i Alingsås 2016?	
<i>"I princip det mesta, resiliensdiskussioner som hur vi klarar framtidens utmaningar"</i>	<i>"Gemenskap"</i>
<i>"Att väcka stort intresse för vår framtid. Tack för att engagemang finns."</i>	<i>"Att det finns!!"</i>
<i>"Att många är med"</i>	<i>"Inre omställning, sisom naturvakenhet och "A quest for meaning"</i>
<i>"Hela konceptet! :)"</i>	<i>"Allt som ifrågasätter och medvetandegör gängse normer"</i>
<i>"Att den över huvud taget finns!"</i>	<i>"Att inspireras och inspirera människor att ta aktiva beslut, praktiska, konkreta för en hållbar, kärleksfull värld här på jorden"</i>

<p>"Att få inspiration, tips och idéer kring hur jag kan leva ett mer hållbart liv i alla led, miljö, ekonomiskt och socialt. Hur kan "lilla" jag påverkas lokalt och globalt?"</p>	<p>"Nya idéer, framtidstro på förändring"</p>
<p>"Föredrag, inspiration, samhällsekonomi, övergripande frågor, mångkulturella frågor"</p>	<p>"Företagens utveckling, framtid"</p>
<p>"Hållbar utveckling, hälsa"</p>	<p>"Odling, internationella konsekvenser"</p>
<p>"Ökad inspiration i ett hållbarhetstänk hos mig som privatperson och i min omgivning. Vad kan jag göra och påverka? Vad händer lokalt?"</p>	<p>"mental och teknisk utveckling"</p>
<p>"Inspiration att ta med hem"</p>	<p>"helheten - bredden i de olika framtidsfrågorna"</p>

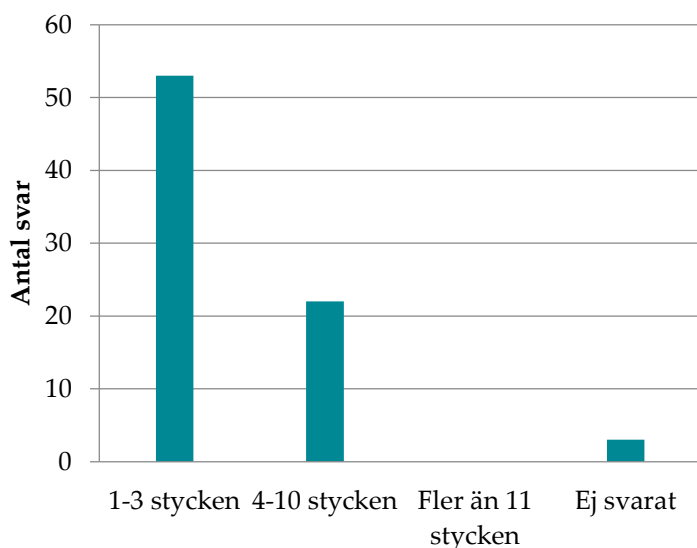
Figur 4 Visar besökarnas intresse i Hållbar utveckling.

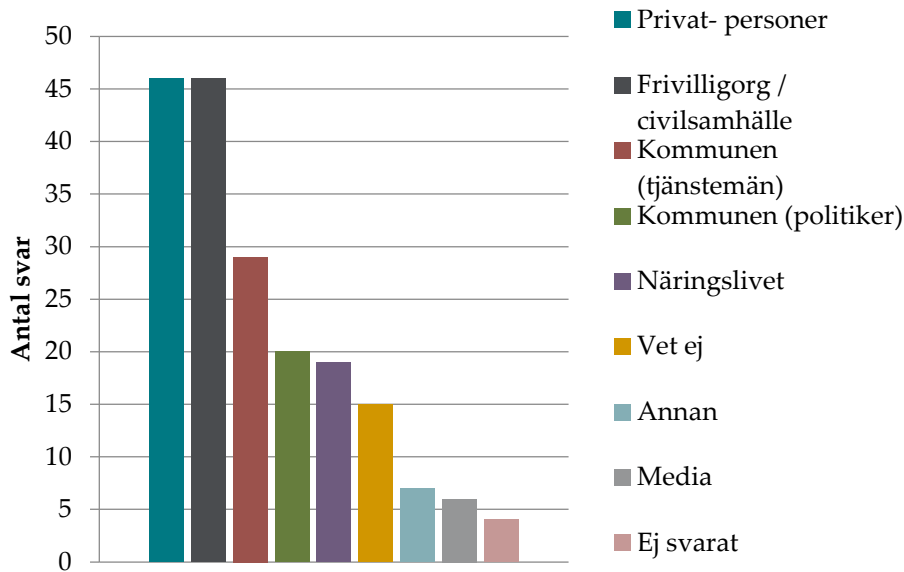
Figur 5 Visar huruvida besökarna har besökt tidigare framtidsveckor.

Frågan om antalet programpunkter besökarna planerade att gå på visar att de flesta planerade att gå på 1-3 stycken programpunkter. Det var ingen av de tillfrågade besökarna som planerade att gå på 11 eller fler programpunkter, se figur 6.

Figur 6 Visar hur många programpunkter besökarna planerat att gå på under Framtidsveckan 2016.

I enkätens sista fråga ombads besökaren att ranka de tre typer av samhällsaktörer som denne ansåg i dagsläget gör mest för att bidra till en omställning till ett hållbart samhälle i Alingsås. Då ett stort antal av respondenterna valde att inte svara exakt såsom frågan var formulerad presenteras inte resultatet av själva rankningen. Istället visar figur sju vilka samhällsaktörer som valts som *en av de tre* viktigaste samhällsaktörerna utan inbördes ordning. Det var 46 personer som ansåg att privatpersoner är en av de tre viktigaste samhällsaktörerna när det kommer till att bidra till en omställning i Alingsås. Det var även 46 personer som ansåg att frivilligorganisationer och civilsamhällen var en av de tre viktigaste samhällsaktörerna. Därefter rankades kommunens tjänstemän som viktiga samhällsaktörer för en omställning av samhället, se figur 7.

Figur 7 Visar vilka samhällsaktörer som besökarna anser gör mest för att bidra till ett hållbart samhälle i Alingsås.

3.4 Bevakning av samtal

För en fördjupad förståelse av vad diskussionerna på Framtidsveckan handlar om, bevakades och dokumenterades två programpunkter. Dessa punkter var filmvisningen för filmen *A quest for meaning* och David Jonstads föredrag *Jordad – enklare liv istället för stressat lönearbete*, samt tillhörande eftersnack *Deli Deli*.

3.4.1 *A quest for meaning*

Film – *A quest for meaning*
 Arrangör - Omställning Alingsås
 Antal besökare: ca 5 personer

Information om filmen

A quest for meaning är en dokumentär berättad av två barndomsvänner som ger sig ut på en resa där de genom samtal med aktivister, filosofer och biologer försöker förstå hur kriserna världen nu står inför har uppkommit.

Samtal före och efter filmen

Innan filmen startade kom en kvinna på ca 60 år fram för att uttrycka sin glädje över att det överhuvud taget finns ett forskningsprojekt som Bortom BNP-tillväxt. Hon menade att det var roligt att dessa frågor får fokus då hon anser att det krävs stora politiska beslut angående omställning, då det enligt henne inte går att göra så mycket stor förändring endast på gräsrotsnivå. En omställning kräver en beteendeförändring hos befolkningen men det kräver också att de högt uppsatta politikerna börjar lyssna och tar beslut därefter.

Efter filmvisningen samlades 5 personer som hade sett filmen och pratade om det de just sett. Övergripande ansåg de att filmen gav dem inspiration. En kvinna beskrev att filmen gav henne en större längtan till naturen, och även spädde på hennes redan existerande längtan bort från staden. Filmen gav också inspiration till att faktiskt våga och vilja ta tag i saker och förändra. I det samhälle som finns idag kan det enligt henne vara svårt att hitta sin plats och att fästa sig och stadga sig.

Vidare pratade gruppen om olika delar och citat från filmen som hade berört dem extra mycket. Bland annat tog filmen upp att vi måste vara ett verktyg för andra genom att själva skapa jobb och vara kreativa. Detta var något flera av besökarna hade tagit till sig. Besökarna tog också upp Einsteins citat som lyder ungefär att "vi inte kan lösa problem genom att använda oss av samma tankebanor som skapade problemen". Det höll alla som såg filmen med om att det stämmer. Utifrån Einsteins citat diskuterades lokal omställning och att det faktiskt sker viss förändring i staden. Som exempel nämndes Stadsodling. Vidare kopplades detta till *Community Living*, att göra saker tillsammans och besökarna nämnde att vi måste hitta gemensamma sätt att göra saker på. Flera som var där var aktiva eller med i Omställningsrörelsen i Alingsås.

Slutligen diskuterades storföretagens möjligheter att faktiskt göra kommersiell vinning på en omställning av samhället. Som ett gott exempel togs Västtrafik upp och deras reklam som lyder ungefär "tack för att ni reser tillsammans". Några av besökarna tyckte att detta var ett fint grepp från Västtrafik medan en annan ansåg att det kanske snarare var ett exempel på när storföretag gör vinning på något utan att faktiskt bidra till en riktig förändring.

3.4.2 Jordad – enklare liv istället för stressat lönearbete samt eftersnack på Deli Deli

Föredrag: Jordad – enklare liv istället för stressat lönearbete

Arrangör: Omställning Alingsås i samarbete med Studieförbundet

Antal besökare: ca 40 personer

Kort om programpunkten

David Jonstad, journalist och redaktör på klimattidningen Effekt höll en föreläsning om sin nya bok *Jordad – enklare liv i kollapsens skugga*. Under föreläsningen berättade han om sin egen omställning, från att ha bott i Stockholm där han levtt ett typiskt storstadsliv har han nu flyttat ut till landet bland annat för att undersöka olika sätt att vara självhushållande på. Han målar upp beskrivningar av de problem som finns i dagens samhälle och själva problemet förklarar han är just tillväxt. Det faktum att alla kurvor hela tiden ska peka uppåt och strävan efter evig expansion är ohållbar. Han beskriver det med en metafor där vår ekonomi är en bodybuilder som dopats med fossila bränslen och fossil energi. Vidare beskriver han att dagens samhälle befinner sig i de första stadierna av en stor samhällskollaps. Som exempel på detta tar han upp flyktingkriser, politiska krig, svält och klimatförändringar. Det som eldar på detta problem är inställningen vi besitter att det liv vi lever nu är det enda livet som är värt att leva. Jonstad vill väcka funderingar kring att det eventuellt finns samhällsstrukturer och sätt att leva som faktiskt kan vara lika bra eller till och med bättre.

Eftersnack på Deli Deli

Kort efter att föredraget avslutats uttryckte en besökare hur konstigt det är att vi överhuvud taget kan tro på ständig tillväxt och han ansåg att hela konceptet är ologiskt. En kvinna svarar att det

beror på att vi i dagsläget är så inskolade i de tankesätten och att det kapitalistiska systemet bygger på ständig tillväxt.

Några av besökarna kom ursprungligen inte från Alingsås och hade först när de flyttat dit fått höra talas om omställningsrörelsen och blivit aktiva i den. Flera ansåg att det som får omställningsrörelsen i Alingsås att fungera är att det inte finns någon styrning på det mer traditionella viset, men att det fungerar ändå. En man lade till att även om Omställning Alingsås är ett aktivt nätverk i Alingsås är det inte så att hela Alingsås är full av "en kritisk massa". Det ansågs också anmärkningsvärt att omställningsrörelsen ändå är så stor som den är i Alingsås samtidigt som besökarna upplevde att det framförallt satsas på bostadsrätter, gallerior och företagande i kommunen.

Utifrån Jonstads föredrag talades det mycket om odling och självhushållning. Många av besökarna var aktiva "fritidsodlare" och verkade mycket intresserade och insatta i frågor angående detta. Utifrån den lokala omställningen i Alingsås verkar fokus till viss del ligga på bland annat odling. Många var engagerade i odlingsfrågor och stadsodling nämndes som exempel på förändring som börjar ske i kommunen.

Det är framförallt i slutet av kvällen som samtalen tog upp ämnen kring tillväxt och hållbarhet. Det talades om att Framtidsveckan och kvällen på Deli Deli var ett fint tillfälle att få prata med likasinnade och en person tog upp sin arbetsplats som exempel på att det kan vara svårt att prata med folk som inte innan har tänkt på samma sorters ämnen och frågor. Det hon syftade på var synen på pengar och känslan av att kunna köpa sig fri som många enligt henne verkar känna. Som exempel tog hon upp att många så lättvindigt väljer att resa, till exempelvis Thailand, utan att tänka på konsekvenserna av det. Hon förklarade att när hon väl börjat se bortom sin egen "bubbla" så varken kan eller vill hon gå tillbaka, och det kan ibland vara svårt att prata med folk som inte har samma syn.

Begreppet utveckling diskuterades och vad som menas med uttrycket *utvecklingen måste gå framåt*. Det ansågs att vi befinner oss i en återvändsgränd och att många nog egentligen förstår detta men att det är för jobbigt att verkligen ta in. Som exempel togs vattenbristen på Öland upp, att det krävs att något sådant händer för att något som vatten ska få ett verkligt värde för oss. Det behöver hända saker för att folk ska börja tänka till.

Slutligen pratades det lite om nedväxtrörelsen. De som då var kvar på restaurangen frågade sig om det över huvud taget finns någon tydlig nedväxtrörelse i Sverige. Skillnaden på till exempel omställningsrörelsen och nedväxtrörelsen, förklarade de, är att nedväxtrörelsen har en större fokus på en ekonomisk makronivå medan omställningsrörelsen är mer lokal.

Sammanfattning samtal

Då båda programpunkterna som genererade samtal arrangerades av Omställningsrörelsen i Alingsås så handlade stor del av samtalen om just omställning och inte lika mycket om frågor rörande tillväxt. Det var tydligt att besökarna som var där uppskattade den gemenskap som finns inom omställningsrörelsen i Alingsås. Flera gånger nämnde folk hur skönt det kändes att genom omställningsrörelsen träffa likasinnade människor som de kunde samtala med om frågor som de inte annars fick chans att diskutera på samma sätt eller nivå. Någon tydlig eller djupare diskussion kring tillväxt eller kritik gentemot tillväxt fördes inte under de samtal som besöktes inom studien. Däremot yttrades kortare kommentarer och tankar kopplade till ämnet såsom att tanken på en ständig tillväxt är ologisk och ett ifrågasättande av en strävan efter att utvecklingen alltid ska gå framåt.

4 Analys och diskussion

Denna del av rapporten ämnar diskutera resultatet med fokus på de ämnen studiens frågeställningar kretsar kring. Då urvalet av programpunkter såg ut som det gjorde, är det möjligt att resultatet av enkäten inte är helt och hållet representativt för hela Framtidsveckan. Flera av de punkter som besöktes kan tänkas dragit ungefär samma målgrupp. Denna analys blir således främst en analys av de besökare till just de programpunkterna och att dra generella slutsatser som omfattar hela Framtidsveckan bör göras med försiktighet.

4.1 Framtidsveckans syfte och utveckling

Såväl de inledande intervjuerna, Framtidsveckans hemsida samt den information om Framtidsveckan som fenomen tydliggjorde Framtidsveckans syfte. Främsta syftet anses vara att verka som en lokal mötesplats för människor som är intresserade av omställning och hållbarhet. Fokus är på den lokala omställningen och Framtidsveckan i Alingsås riktar till stor del in sig på att lyfta fram goda exempel på människor och organisationer som lokalt i Alingsås med omnejd arbetar med dessa frågor på ett eller annat sätt. De år som Framtidsveckan funnits i Alingsås har arrangemanget sett ungefär likadant ut. Det har alltid varit ett brett program som riktar sig till både privatpersoner, tjänstemän, näringsliv och frivilligorganisationer samt skolbarn och ungdomar. Framtidsveckan finns i flertalet städer i Sverige och det är upp till initiativtagarna att själva välja vilken fokus deras Framtidsvecka ska ha men med ett övergripande syfte/fokus på det lokala. I Alingsås startades Framtidsveckan som en fortsättning och utveckling av *Earth Week* som bland annat Alingsås energi anordnade. Genom att istället för *Earth Week* anordna en Framtidsvecka kunde innehållet breddas från att främst handla om energi till att inkludera allt som kunde gå under temat hållbarhet. Framtidsveckan finns i Alingsås på grund av ett fåtal personers stora engagemang och driv. Den har anordnats och drivits utan stöd från externa aktörer, med undantag från de "Leader"-pengar som Framtidsveckan fick via EU under två av åren som skulle underlätta för engagemang från landsbygden.

Även om intresset för och den allmänna kunskapen om Framtidsveckan vuxit under årens lopp har arrangemangets storlek inte vuxit från år till år. Detta beror allra främst på bristen på resurser och det finns en tydlig önskan från arrangörerna att få pengar från kommunen för att kunna lägga ner mer arbete på Framtidsveckan. Samtidigt kan det faktum att det inte är uttalat kommunen som arrangerar Framtidsveckan sänka trösklarna och möjliggöra för fler att bidra med programpunkter. Så länge kommunen eller andra stora aktörer inte är med och finansierar finns heller inget krav på innehåll från externa håll och programpunkterna behöver inte heller godkännas i förväg på samma sätt som kanske hade krävts. I och med detta blir Framtidsveckan verkligen ett initiativ på gräsrotsnivå som välkomnar allas engagemang och driv på en lättillgänglig nivå som eventuellt skulle vara svår att bibehålla vid en mer organiserad styrning. Detta innebär även att programmets innehåll har en stor spännvidd och sträcker sig mellan att till exempel att göra sin egen smoothie och ansvarsfull fondförvaltning. Om det hade varit striktare regler kring vilka punkter som fick vara med och inte under Framtidsveckan så hade det lett till mer arbete för de fyra arrangörerna och antalet programpunkter hade minskat. Att ha en mer fokuserad eller strikt fokus på innehållet hade även riskerat att veckan skulle frångå ett av de syften som beskrivits i intervjuerna. Viktigt för Framtidsveckan är att lyfta upp just alla lokala initiativ som finns i Alingsås och verka för en omställning på alla olika nivåer. Därför är det också viktigt att alla programpunkter får plats. Framtidsveckan ska bidra till att skapa mer engagemang, men den har även som syfte att medvetandegöra människor om de stora utmaningarna som samhället står inför utan att skapa

klimatångest eller cynism hos besökarna. Framtidsveckan riktar sig till både privatpersoner, företag och kommunalanställda och måste även tilltala alla dessa målgrupper innehållsmässigt. Utifrån dessa olika aspekter behövs den bredd på innehåll som idag syns i Framtidsveckans program.

Den utveckling som Framtidsveckan bidragit till har främst skett mellan framtidsveckorna. Framtidsveckan har skapat ringar på vattnet och bidragit till att skapa nya nätverk människor emellan som intresserar sig för omställning på olika vis. Arrangörerna har också märkt av att Framtidsveckan numera är ett relativt känt arrangemang i Alingsås. Denna utveckling underlättar planeringen då det inte krävs långa förklaringar när det tas kontakt med olika intressenter.

4.2 Besökarna på Framtidsveckan

Utifrån enkätundersökningen kan konstateras att det allra främst är privatpersoner som besöker Framtidsveckans programpunkter. Över 70 % av de som svarade på enkätundersökningen angav att de var där som privatpersoner. Det var endast på en punkt där majoriteten av besökarna var där i tjänsten. Det kan tänkas att detta beror på att de flesta av programpunkterna under Framtidsveckan kanske främst riktar sig till privatpersoner. Samtidigt riktar sig hela arrangemanget både till privatpersoner, organisationer och kommunala bolag varför det kan tänkas att fördelningen ändå skulle kunna vara mer jämnt fördelat mellan de olika besöksgrupperna.

Näst intill alla besökare beskriver sitt intresse för hållbar utveckling som stort eller mycket stort. Många av besökarna på Framtidsveckan ser fram emot att gå därifrån med ny inspiration och kunskap kring hur en mer hållbar livsstil kan se ut, både i hemmet men också på en bredare samhällsnivå. Att många nämner just önskan om att få inspiration och tips på praktiska och konkreta sätt att leva och arbeta mer hållbart tyder på att Framtidsveckan verkligen tjänar sitt syfte att lyfta fram goda exempel och att detta är något som uppskattas av besökarna. Nämnvärt är dock att trots det faktum att nästan alla beskriver sitt intresse i hållbar utveckling som stort eller mycket stort har majoriteten av besökarna också angett att de planerar att gå på 1-3 programpunkter. För ett arrangemang som varar i en veckas tid med över hundra programpunkter kan detta anses som ganska få programpunkter per person, särskilt då besökarna anser sig själva vara intresserade av frågorna som lyfts under veckan. Detta kan tyda på att Framtidsveckan trots, eller kanske på grund av, sitt breda innehåll har svårigheter med att engagera besökarna i en högre grad. Det breda utbudet av programpunkter som handlar om hållbarhet och omställning på ett mer eller mindre tydligt vis kan eventuellt göra folk mer selektiva kring vilka programpunkter de väljer att gå på. De som har ett starkt intresse för frågorna väljer ut några få punkter som tilltalar dem och prioriterar inte att gå på andra punkter de inte vet lika mycket om. Sen har självklart det faktum att flera av programpunkterna sker på dagtid då folk arbetar påverkan på hur många punkter folk kan gå på.

Utifrån enkäten verkar det som att Framtidsveckan, trots sitt breda och tillgängliga program, får anstränga sig för att locka till sig de "inte redan frälsta". Besökarna har från början ett starkt eget intresse i hållbarhetsfrågor och många var själva aktiva i till exempel Omställningsrörelsen i Alingsås. Det ska även nämnas att de punkter som valdes ut för denna studie kan ha varit av den karaktär att den inte lockade gemene man utan de som redan var insatta i frågan. Besökarnas generella intresse i hållbarhetsfrågor kan ha sett annorlunda ut på andra programpunkter under veckan. Frågan kvarstår dock om alla i dagsläget nås av Framtidsveckans budskap. Respondenterna beskrev i intervjuerna en stor brist på resurser för att nå den potential alla ansåg

att Framtidsveckan besitter. Mer resurser skulle bland annat kunna öppna upp för samarbeten med olika skolor och öppna för engagemang och ökat intresse för skolelever vilket för några av arrangörerna är ett av de stora målen. Att engagera skolungdomar i tidig ålder kan också bidra till den långsiktiga förändring som är Framtidsveckans syfte. Bristen på resurser syns även i och med att arrangörerna i dagsläget inte har möjlighet att dokumentera programpunkterna. Detta minskar tillgängligheten på Framtidsveckan och begränsar även dess chanser att skapa långsiktig förändring i samhället, då de ämnen som tas upp och diskuteras under Framtidsveckan till stor del också stannar där.

4.3 Diskussionerna på Framtidsveckan

Två av de programpunkter som besöktes under Framtidsveckan genererade samtal som kunde användas som material till studiens tredje frågeställning, *vad diskussionerna handlar om på Framtidsveckan*. Generella slutsatser utifrån dessa samtal ska tas med försiktighet då antalet personer som deltog i diskussionerna var få, och det faktum att deltagarna visste att deras samtal bevakades kan mycket väl påverkat deras val av samtalsämnen.

Många av besökarna visade ett genuint intresse av omställning, och särskilt hur odling kan främja självhushållande och på så vis bidra till ett mer hållbart samhälle. Även under samtalet efter filmvisningen talades det om närheten till naturen och längtan till att få bo ute på landet. Det som också framkom av diskussionerna under Framtidsveckan var att många kände ett behov av att få träffa andra likasinnade som också intresserade sig för omställning- och hållbarhetsfrågor. Många kände sig ofta "ensamma" i sitt intresse och det tyder på att Framtidsveckan verkligen tjänade sitt syfte i att fungera som en mötesplats för folk med liknande intresse. Därav handlade diskussionerna också till stor del om detta och det fördes kanske inte någon djupare diskussion om varken omställning eller tillväxtkritik. Däremot kretsade samtalen desto mer kring hållbarhet i stort. Detta kan tänkas bero på att framtidsveckans mål är att vara lättillgängligt för en så bred massa som möjligt. Om alla ska känna sig delaktiga och inkluderande kan det vara svårt att samtidigt främja ett samtalsklimat där tillväxtkritiska och andra djuplodande diskussioner kring hållbarhet som kräver mer förståelse får plats.

4.4 Viktiga aktörer för omställningen till ett hållbart samhälle i Alingsås

Det är främst privatpersoner och frivilligorganisationer/civilsamhället som besökarna på Framtidsveckan anser gör mest för att bidra till ett hållbart samhälle. Detta resultat kan anses väntat utefter vad Framtidsveckan har som övergripande mål och syfte. Framtidsveckan vill bidra till lokalsamhällets resiliens genom att verka som en mötesplats och källa för inspiration genom att lyfta lokala goda exempel. Programpunkterna arrangeras av lokalbefolkningen och handlar till stor del om aktiviteter och initiativ lokalbefolkningen själv har varit med och skapat och drivit igenom. Under Framtidsveckan så är det främst privatpersoner och frivilligorganisationer som aktivt arbetar med en konkret omställning. Det kan tänkas att detta arbete blir tydligare för lokalbefolkningen jämfört med det omställningsarbete som eventuellt drivs av kommunen eller näringslivet. Bland besökarna på Framtidsveckan finns också en stark tilltro till just lokalsamhällets makt att förändra och det är därför inte heller förvånande att resultatet ser ut som det gör. Även om det kan vara svårt att dra några stora slutsatser utifrån resultatet går det att ana

en viss kritisk inställning till stora företag och etablissemangen hos besökarna. Många av besökarna var aktiva inom omställningsrörelsen och betonade vikten av det lokala arbetet. Under samtalen lyftes också till exempel hur företag kan dra vinning på att marknadsföra sitt hållbarhetsarbete utan att faktiskt göra några stora förändringar på riktigt.

5 Slutsatser

1. Hur och varför har Framtidsveckan skapats och hur har den utvecklats över tid?

I Alingsås har initiativet till en Framtidsvecka fötts från det redan existerande arrangemanget Earth Week, som arrangerades av bland annat Alingsås Energi och som tog upp hållbarhetsfrågor med fokus på energi. Framtidsveckan drivs av några få personer och är ett samarbete mellan studiefrämjandet i Alingsås, Omställning Alingsås, Alingsås Energi och Alingsås kommun. Arrangemanget och dess programpunkter lyfter omställning- och hållbarhetsfrågor med ett brett perspektiv med syfte att lyfta goda lokala exempel och att verka som en mötesplats för lokalbefolkningen med intresse i dessa frågor. Framtidsveckan har arrangerats tre år i rad i Alingsås och har sett ungefär likadant ut både innehålls- och storleksmässigt under åren. Utvecklingen har främst skett mellan Framtidsveckorna då nätverk kring dessa frågor bildats genom intresserade människors privata initiativ.

2. Vilka är på Framtidsveckan och vilka frågor är de särskilt intresserade av?

De som besöker Framtidsveckans programpunkter är främst där som privatpersoner och inte i tjänsten även om folk från både kommunen och näringslivet också finns representerade. Besökarna på Framtidsveckan är personer som redan har ett intresse eller stort intresse i frågor som rör hållbar utveckling. Det som intresserar dem med just Framtidsveckan är den gemenskap arrangemanget skapar och bidrar till. Många av besökarna är där för att få inspiration och nya idéer kring hur de själva kan verka för en hållbar samhällsutveckling. Bland annat på grund av bristen på resurser har Framtidsveckan svårt att nå ut till grupper som inte redan har ett intresse för dessa frågor.

3. Vad handlar diskussionerna om på Framtidsveckan?

Diskussionerna på Framtidsveckan handlar till mycket och mycket om omställningen till ett hållbart samhälle på en lokal nivå. Samtalen kretsade kring bland annat odling och stadsodling som ett lokalt omställningsinitiativ. Även gemenskapen som omställningsrörelsen i Alingsås bidrog till diskuterades mycket och det visade sig att många fann det befriande att få träffa och prata med likasinnade som Framtidsveckan gav möjlighet till.

4. Vilka aktörer anser deltagare på Framtidsveckan driver Omställning till ett hållbart samhälle i Alingsås?

Det är tydligt att besökarna på Framtidsveckan i Alingsås anser att det allra främst är privatpersoner och frivilligorganisationer som är de samhällsaktörer som bidrar mest till en omställning för ett hållbart samhälle. Detta kan bland annat bero på evenemangets fokus på småskalighet, samt att många av besökarna själva var aktiva inom omställningsrörelsen och därmed ansåg att rörelsen bidrog till förändring och omställning på ett sätt som större aktörer och institutioner i dagsläget inte kan, eller kanske vill göra.

Referenser

Bortom BNP-tillväxt. 2016. *Konsekvenser för politik och planering.*

http://www.bortombnptillvaxt.se/omprojektet/arbetspaket/konsekvenserforpolitikochplanering.4.3b172370144f561e6f81818.html#.V0_c7fl9670 (2016-06-02)

Omställning.net. 2016. *Framtidsveckan i Alingsås.* <http://alingsas.framtidsveckan.net/>

Studiefrämjandet. 2016a. *Varför finns framtidsveckor Anders Persson?*

<http://www.studieframjandet.se/framtidsveckan/Om-Framtidsveckan/Varfor-en-Framtidsvecka/Anders-Persson/> (2016-02-26)

Studiefrämjandet. 2016b. *Varför Framtidsvecka?*

<http://www.studieframjandet.se/framtidsveckan/Om-Framtidsveckan/Varfor-en-Framtidsvecka/> (2016-02-26)

Studiefrämjandet. 2016c. *Framtidsvecka för ett hållbart samhälle.*

<http://www.studieframjandet.se/framtidsveckan/framtidsveckan/> (2016-05-26)

Studiefrämjandet. 2016d. *Framtidsveckan fören hållbar omställning 20-27 april 2016.*

http://www.studieframjandet.se/framtidsveckan/norrkoping/om_framtidsveckan1/ (2016-05-26)

Studiefrämjandet. 2016e. *Framtidsveckan för en hållbar omställning 16-24 april 2016.*

<http://www.studieframjandet.se/framtidsveckan/Kalmar-Oland-16-24-april/Information1/> (2016-05-26)

Personlig kommunikation:

Bergman Fredrik; Miljöstrateg i Alingsås kommun. 2016. Telefonintervju 10 mars.

Lundin Ylva; Omställning Alingsås. 2016. Telefonintervju 8 mars.

Gustavsson Karin; Studiefrämjandet i Alingsås. 2016. Telefonintervju 9 mars.

Wizemann Fredrik; Alingsås Energi. 2016. Telefonintervju 9 mars.

Bilaga 1 – intervjufrågor

Intervjufrågor Framtidsveckan

- Kan du kort berätta om dig och din befattning utanför Framtidsveckan.
- Vill du berätta om varför du tillsammans med din organisation är med och arrangerar Framtidsveckan?
- Har ni varit engagerade i Framtidsveckan förut?
- Vad är Framtidsveckans syfte enligt dig?
- Vilken betydelse har Framtidsveckan för Alingsås?
- Hur kommer det sig, tror du, att just Alingsås är en av de kommuner som arrangerar Framtidsveckan?
- Vem/vilka är det som bestämmer vilka punkter som ska få finnas med?
- Hur går urvalsprocessen till?
- Finns det några riktlinjer som programpunkterna bör följa för att passa in i framtidsveckans syfte?
- De teman som finns på hemsidan (t.ex. Cykelstaden, Ekoboende, Konsumtion, Peak Oil, Miljö etc.), hur har de tagits fram?
- Planerar ni att ha egna programpunkter under veckan? Berätta om dem.
- Hur tycker du att Framtidsveckan borde utvecklas i framtiden?

Bilaga 2 – enkätundersökningen

Enkät för deltagare på Framtidsveckan i Alingsås 2016

IVL Svenska Miljöinstitutet är tillsammans med ett flertal forskare del av forskningsprojektet "Bortom BNP-tillväxt: Scenarier för hållbart samhällsbyggande" som finansieras av Formas. Syftet med projektet är att utforska olika framtidsscenarier där tillväxt inte ses som ett självändamål utan där fokus ligger på att uppfylla ett antal hållbarhetsmål. En del av projektet är att undersöka synen på tillväxt på kommunal nivå och Alingsås är en av de kommuner som ska undersökas närmare.

Syftet med denna enkät är att få en bild av vilka som besöker Framtidsveckan, deras intresse i Framtidsveckan och deras syn på vem som driver en omställning av samhället till hållbarhet.

Ringa in dina svar:

1A.   Kön: Man   Kvinna   Annat

1B.   Ålder: _____ år

1C.   I vilken roll besöker du arrangemanget idag?

I tjänsten/med skolan

Som privatperson/på fritiden

1D.   Vilken typ av samhällsaktör representerar du främst?

Privatperson

Näringslivet

Kommunen (politiker)

Kommunen (tjänsteman)

Frivilligorganisation/civilsamhälle

Media

Akademien

Annan (vänligen

namnge): _____

1E. Hur stort är ditt intresse i hållbar utveckling?

Obefintligt   Litet   Medelstort   Ganska stort   Mycket stort

2A. Har du gått på Framtidsveckor tidigare (i Alingsås tidigare år eller i andra städer)?

Ja   Nej   Vet ej

2B. Hur många programpunkter tror du att du kommer att gå på under Framtidsveckan i Alingsås 2016?

1-3 stycken   4-10 stycken   Fler än 11 stycken

2C. Vad är mest intressant för dig på Framtidsveckan i Alingsås 2016?

Framtidsveckan är en manifestation för omställning till ett hållbart samhälle. Genom att visa positiva exempel vill Framtidsveckan öka medvetenheten om att det går att förändra vårt sätt att leva, vårt sätt att förvalta vår jord och utveckla våra lokalsamhällen.

3. Vilken typ av samhällsaktör tycker du idag gör mest för att bidra till en omställning till ett hållbart samhälle i Alingsås?

Rangordna de tre viktigaste från 1-3, där den som gör mest får nummer 1.

☐ Privatpersoner	☐ Frivilligorganisationer/civilsamhälle
☐ Näringslivet	☐ Media
☐ Kommunen (politiker)	☐ Akademin
☐ Kommunen (tjänstemän)	☐ Vet ej

Annan (vänligen
namnge): _____

Tack för din medverkan!

Elin Bonnier (elin.bonnier@ivl.se) och Katarina Buhr (katarina.buhr@ivl.se)

